

Natuur-inclusieve landbouw met de voederbiet

Wim Bussink, Sjoerd Hoekstra, Dirk Thijssen, Wim Knol en Leo Heijdra

Belangrijke redenen voor meer voederbieten zijn:

- > 50€ extra per koe per jaar bij 1 kg krachtvoervervanging per dag en draagt bij aan “65% eiwit van het eigen bedrijf”.
- de goede droogteresistentie en lage footprints voor N (t.o.v. mais) en CO₂ (t.o.v. krachtvoerders).
- qua flora en fauna zijn ze soortrijker met vogels en zoogdieren. Ook de aantallen insecten en biomassa aan insecten zijn hoger dan op maispercelen

Nauwe samenwerking tussen adviseurs, loonwerkers, veevoerderspecialisten in samenwerking met gebiedspartijen draagt succesvol bij aan de stimulering van de voederbietenteelt. Om de opschaling echt te versnellen is inzet van een landelijk partij nodig die de verdere uitrol van de teelt coördineert.

Samenwerking

Het project “Natuurinclusieve landbouw met de voederbiet voor boeren, burgers en buitenlui in Gelderland” verkent de mogelijkheden van meer voederbietenteelt. Dit ter versterking van de flora en fauna en de verlaging van milieulasten /footprint en wat dat betekent voor de teelt- en voedertechische inbedding in de bedrijfsvoering en het financieel rendement. Voor de uitvoering is samengewerkt tussen agrarische ondernemers, toeleveranciers, een natuurbeherende organisatie, waterschappen en adviesbureaus. Het project is gesubsidieerd door de provincie Gelderland en de EU op basis van de regeling POP-3 Innovatieve Concepten ten behoeve van een duurzame land- en tuinbouw 2017.

Opslag en bewaring?

Eisenpakket

- Voorkeur jaarrond voeren
- Arbeidsgemak
- Hoogwaardig (kracht)voer & hoge opbrengsten
- Weinig verliezen
- Reinigen → voor hoge voederwaarde
→10% as =120 VEM-verlies

Bewaring

- Verse voederbiet → dagelijks versnijden
- Opgeslagen onder zeil → tot 1 april voeren
- Inkuilen met mais → snel versnijden en verwerken
- Inkuilen met krachtvoeder → palmpit, perspulp (inslurven of smalle sleufsilos), sojahullen

Melkproductie, rantsoen en rendement?

- Max 4 kg ds per dag → anders risico op te veel suiker
- Vers voeren → meeste effect op melkproductie
- Vervanging 1-1,5 kg → kg melk gelijk krachtvoer → gehalten hoger → 50-70 €/ koe extra

Voederbieten	Snijmais
<p>Voordelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Potentieel hogere opbrengst (kg ds/ha) • Hogere kVEM en kDVE- productie • Kan krachtvoer vervangen • Footprints lager voor: <ul style="list-style-type: none"> ○ N: Minder nitraatuitspoeling ○ CO₂: bij inzet als krachtvoer ○ Waterverbruik: periode mei-sep • Weinig droogtegevoelig • Opener landschap → meer flora en fauna <p>Nadelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vereist meer specifieke “akkerbouwkennis” en meer aandacht nodig voor gewasbescherming • Zaa- en oogstmachines niet overal beschikbaar • “Verse biet” maar tot 1 april te bewaren • Lastiger te verwerken 	<p>Voordelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan jaar op jaar geteeld worden • Gemakkelijk te telen en te bewaren • Behoorlijk aandeel in het ruwvoerrantsoen <p>Nadelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Op zand vanggewas telen voor 1 oktober • Massaal gewas, landschappelijk minder aantrekkelijk • Risico op hoge nitraatuitspoeling

Flora en Fauna

Monitoring

- Gedurende 2 jaar met plakvallen en camera's
- Per jaar 4 bedrijven
- Monitoring van flora en fauna van de rand tot in centrum perceel

Meetresultaten

- De hoogste aantallen aan insecten net buiten het perceel en nemen af naar het centrum.
- Bij voederbieten zijn de aantallen en biomassa aan insecten in het seizoen hoger dan bij mais.
- Op het biologisch bedrijf meer biomassa waarschijnlijk door grotere insecten.
- Gemiddeld aantal insecten verschilt niet per bodemtype.
- Er zijn maar geringe verschillen aangetroffen tussen 2018 en 2019. Dat is opvallend omdat in 2018 het gebruik van neonicotinoïden nog wel was toegestaan en in 2019 niet meer.

Perspectieven

Het Gelderse voederbietenareaal kan stijgen tot 5000 ha door vervanging van snijmais. Footprints voor N en CO₂ (bij inzet als krachtvoervervanger) zijn beter dan voor snijmais door minder NO₃-uitspoeling en door vervanging van krachtvoerders. Monitoring toont dat er meer biomassa aan insecten en meer soorten vogels en zoogdieren zijn bij voederbieten. Bedrijfseconomisch is het een aantrekkelijk gewas. Samenwerking tussen verschillende partijen helpt om de voordelen voor natuur, milieu en economie onder de aandacht te brengen. Echter, voor een snellere groei van het areaal is naast de “markt” een landelijke partij nodig is, die deze teelt adopteert en de verdere uitrol coördineert.